

Ενεργειακοί Πλουτοπαραγωγικοί Πόροι & Γεωπολιτικά Γεωστρατηγικά Ζητήματα

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η διδασκαλία εννοιών γεωπολιτικής, γεωοικονομίας και γεωστρατηγικής της ενέργειας στους φοιτητές, συμπεριλαμβανομένων των ορυκτών καυσίμων (και του ρόλου τους στην παγκόσμια κλιματική αλλαγή), των ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών και της πυρηνικής ενέργειας. Παρουσιάζεται η παγκόσμια πολιτική γεωγραφία των ενεργειακών πόρων, αναδεικνύεται ο ρόλος της ενέργειας στο διεθνή συσχετισμό δυνάμεων, και αναλύονται οι διαμορφούμενες ενεργειακές ισορροπίες και το διεθνές περιβάλλον ασφάλειας σε Ελλάδα, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ανατολική Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Βόρεια και Νότια Αμερική, και Ασία. Δίνεται έμφαση σε περιοχές όπου λαμβάνουν χώρα σημαντικές ενεργειακές εξελίξεις και η ενέργεια μαζί με την περιβαλλοντική ισορροπία αναδεικνύονται σε παράγοντες αστάθειας, διπλωματικών συγκρούσεων και πολεμικών συρράξεων. Επίσης, διδάσκεται η χρήση γεωπολιτικής ανάλυσης ρίσκου με εργαλεία της θεωρίας παιγνίων σε γεωστρατηγικά ενεργειακά προβλήματα. Τέλος, αναλύεται ο ρόλος της πυρηνικής ενέργειας στη διασπορά των πυρηνικών όπλων, και τον ανταγωνισμό για ενεργειακούς και περιβαλλοντικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων των σπάνιων γαιών.

Μαθησιακοί στόχοι

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι ικανοί να

- (1) διαβάζουν, κατανοούν και αξιολογούν τη σχετική ερευνητική βιβλιογραφία, με σκοπό την αξιοποίησή των ευρημάτων της στην καριέρα τους, και
- (2) εφαρμόζουν μεθόδους ανάλυσης ρίσκου, θεωρίας παιγνίων και επιστήμης πολυπλοκότητας στην ανάλυση γεωπολιτικών προβλημάτων της ενέργειας.

Έμφαση θα δοθεί στη διαδραστικότητα των διαλέξεων με συμμετοχικά παίγνια και προσομοίωση μέσα στην αίθουσα, ώστε να γίνεται άμεσα πρακτική εφαρμογή των γνώσεων που αποκτούνται στην τάξη.

Διδάσκοντες

- ✦ Καθηγητής Αθανάσιος Πλατιάς
- ✦ Αναπληρωτής Καθηγητής Ιωάννης Παραβάντης

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται ως εξής:

- ✦ Γραπτή εξέταση, που φέρει το 70% του τελικού βαθμού του μαθήματος
- ✦ Ομαδική εργασία, που φέρει το 30% του τελικού βαθμού του μαθήματος.

Περιεχόμενα

Κατωτέρω περιγράφονται αναλυτικά τα περιεχόμενα του μαθήματος ανά εβδομάδα διδασκαλίας (σύνολο 11 τριώρων διαλέξεων στο εξάμηνο):

Διαλέξεις	Ημερομηνία	Αντικείμενο	Διδάσκοντες
1 & 2	Σάββατο 21/01/2017	Εισαγωγή σε διεθνείς σχέσεις, γεωπολιτική και γεωοικονομία. Έννοιες της θεωρίας στρατηγικών παιγνίων: παίκτες, τύποι παιγνίων, τύποι ισορροπιών.	Α. Πλατιάς Ι. Παραβάντης
3	Παρασκευή 27/01/2017	Βασικά είδη παιγνίων ταυτόχρονων κινήσεων 2×2, παίγνια μηδενικού αθροίσματος, γεωπολιτικές ενεργειακές εφαρμογές.	Α. Πλατιάς Ι. Παραβάντης
4 & 5	Σάββατο 28/01/2017	Παίγνια διαδοχικών κινήσεων. Παίγνια διαπραγματεύσεων. Επιστήμη πολυπλοκότητας και προσομοίωση. Ανάλυση κοινωνικών διλημμάτων: το δίλημμα των φυλακισμένων. Ορυκτά καύσιμα, παγκόσμια κλιματική αλλαγή, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Το υπό διαμόρφωση γεωπολιτικό περιβάλλον: τάσεις προς το 2030.	Α. Πλατιάς Ι. Παραβάντης
6	Παρασκευή 03/02/2017	Ενεργειακή φτώχεια σε Ελλάδα, Ευρωπαϊκή Ένωση, Βόρεια Αμερική και Ασία. Πολιτικές αντιμετώπισής.	Α. Πλατιάς Ι. Παραβάντης
7 & 8	Σάββατο 04/02/2017	Γεωπολιτική της ενέργειας. Ενεργειακές ισορροπίες και διεθνές περιβάλλον ασφάλειας	Α. Πλατιάς Ι. Παραβάντης

Διαλέξεις	Ημερομηνία	Αντικείμενο	Διδάσκοντες
		σε Ελλάδα, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ανατολική Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Βόρεια και Νότια Αμερική, και Ασία. Πυρηνική ενέργεια, διασπορά πυρηνικών όπλων, ανταγωνισμός για ενεργειακούς και περιβαλλοντικούς πόρους.	
9	Τετάρτη 08/02/2017	Ανάλυση ρίσκου με εργαλεία της θεωρίας παιγνίων. Εφαρμογές ανάλυσης ενεργειακού γεωπολιτικού ρίσκου.	Α. Πλατιάς Ι. Παραβάντης
10	Πέμπτη 09/02/2017	Ενεργειακή ασφάλεια και αμερικανική υψηλή στρατηγική. Γεωπολιτικός και γεωοικονομικός ανταγωνισμός στη Μέση Ανατολή και Ανατολική Μεσόγειο: Ο ρόλος της ενέργειας.	Α. Πλατιάς Ι. Παραβάντης
11	Παρασκευή 10/02/2017	Παρουσιάσεις ομαδικών εργασιών. Ανακεφαλαίωση του μαθήματος.	Α. Πλατιάς Ι. Παραβάντης

Αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

Οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών θα αξιοποιηθούν ως ακολούθως:

- ✦ Κατά τη διάρκεια των διαλέξεων θα προβάλλεται οπτικοακουστικό υλικό.
- ✦ Διδακτικό υλικό θα είναι διαθέσιμο μέσω του διαδικτύου.

Κύριο διδακτικό σύγγραμμα

Δεν θα δοθεί κύριο διδακτικό σύγγραμμα. Η ύλη του μαθήματος θα καλυφθεί από σημειώσεις των διδασκόντων και από υλικό από τις βιβλιογραφικές πηγές

Βιβλιογραφικές πηγές

1. Boardman, B. (2010). Fixing fuel poverty: challenges and solutions. Earthscan, London, 2010.
2. Bosselman, F., Eisen, J. B., Possi, J., Spence, D. B., & Weaver, J. (2005). Energy, economics and the environment. Foundation Press.
3. Buchan, D. (2010). The rough guide to the energy crisis. The Penguin Group, London.

4. Cirincione, J. (2007). Bomb scare: the history and future of nuclear weapons. Columbia University Press, New York.
5. Craig C., & Radchenko, S. (2008). The atomic bomb and the origins of the Cold War. Yale University Press, New Haven & London.
6. Flint C. (2006). Introduction to geopolitics. Routledge, London.
7. Glancy, D. A. (2012). Building capacity for geopolitical risk analysis. The Sovereign Wealth Fund Initiative, summer 2012, the Fletcher School, Tufts University.
8. International Security Advisory Board (ISAB) (2014). Report on Energy Geopolitics: Challenges and Opportunities. United States Department of State, Washington, DC.
9. Lindstadt, H. (2010). On managing risk with game theory. The Economist's Risk Summit, London, UK, November 18. Retrieved from <http://www.economistinsights.com/content/managing-risk-game-theory>.
10. Paravantis, J. A. (2016). From game theory to complexity, emergence and agent-based modeling in world politics. In G. A. Tsihrintzis, M. Virvou & L. C. Jain, Intelligent Computing Systems: Emerging Application Areas, Intelligent Systems Reference Library Book Series, Springer.
11. Pascual, C. (2015). The new geopolitics of energy. Center of Global Energy Policy, School of International and Public Affairs, Columbia, New York.
12. Pascual, C., & Elkind, J. (editors) (2009). Energy security: economics, politics, strategies, and implications. Brookings Institution Press, Washington.
13. Slovic, P. (2002). Perception of risk posed by extreme events. Conference Risk Management strategies in an Uncertain World, Palisades, New York, April 12-13.
14. Verrastro, F. A., Ladislav, S. O., Frank, M., & Hyland, L. A. (2010). The geopolitics of energy: emerging trends, changing landscapes, uncertain times. A Report of The CSIS Energy and National Security Program, Center for Strategic and International Studies, Washington, DC.
15. Φαραντούρης, Ν. Ε. (επιμέλεια) (2012). Ενέργεια: δίκαιο, οικονομία & πολιτική. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
16. Φαραντούρης, Ν. Ε. (επιμέλεια) (2014). Ενέργεια: δίκτυα και υποδομές. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.